

GEZINSMEDIATION IN PORTUGAL**Vrijwillige deelname en officiële bekrachtiging van de overeenkomst**

In Portugal vindt mediation op vrijwillige basis plaats. De partijen bij een familiegeschil waarbij kinderen of echtgenoten betrokken zijn, kunnen overeenkomen om een beroep te doen op publieke of private mediation. De rechtbank kan de partijen eveneens adviseren om gebruik te maken van mediation. Een dergelijke stap kan echter niet worden opgelegd, als de partijen dit niet willen of hier bezwaar tegen maken.

Mediation kan voorafgaan aan of samengaan met een rechtsvordering voor de rechtbank of de burgerlijke stand (*Conservatória do Registo Civil*). **Een overeenkomst over familiekwesies moet in alle gevallen officieel worden bekrachtigd om uitvoerbaar te zijn.** De wettelijke vertegenwoordiger van de partijen is in voorkomend geval gemachtigd om deel te nemen aan de mediationbijekomsten en doet dit in de praktijk incidenteel. De algemene beginselen inzake mediation zijn vastgesteld in Wet nr. 29/2013 van 19 april 2013.

Mediation in de rechtbanken

Indien de partijen een beroep doen op **gezinsmediation voordat zij een rechtsvordering instellen** en tot een overeenkomst komen, moeten zij deze **officieel te laten bekrachtigen door het kantoor van de burgerlijke stand van hun keuze**. In dit geval kan de overeenkomst betrekking hebben op kwesties aangaande de echtgenoten (echtscheiding, alimentatie, echtelijke woning, gebruik van de familienaam door de ex-echtgenoot enz.) of de kinderen (overeenkomst over de ouderlijke verantwoordelijkheden in het kader van een echtscheidingsovereenkomst, overeenkomst over alimentatie voor meerderjarige kinderen enz.). Voorafgaand aan de bekrachtiging door de ambtenaar van de burgerlijke stand brengt het openbaar ministerie advies uit over de overeenkomst voor zover deze de ouderlijke verantwoordelijkheid voor minderjarige kinderen betreft.

Indien de gezinsmediation plaatsvindt voorafgaand aan de rechtsvordering en **het enige doel hiervan is om de ouderlijke verantwoordelijkheden voor minderjarige kinderen middels een overeenkomst te reguleren** (zonder echtscheidingsovereenkomst of overeenkomst voor scheiding van tafel en bed), moeten de partijen de bevoegde rechtbank verzoeken om deze overeenkomst officieel te bekrachtigen.

Indien de **gezinsmediation plaatsvindt tijdens een gerechtelijke procedure**, moet de hieronder beschreven procedure worden gevolgd.

Rechtsvorderingen over de ouderlijke verantwoordelijkheden (gezag, omgangsrecht, alimentatie voor minderjarige kinderen enz.) beginnen met een gespecialiseerd technisch verhoor en mediation. Indien de bijeenkomst waarvoor de partijen door de rechter zijn opgeroepen niet leidt tot een overeenkomst, schort de rechter de bijeenkomst twee à drie maanden op en verwijst hij de partijen naar een van de volgende twee procedures: mediation indien beide partijen hierom vragen of hierin toestemmen; of een gespecialiseerd technisch verhoor door de technische-evaluatiediensten van de rechtbank. Na de opschortingstermijn wordt de bijeenkomst hervat. Indien er een overeenkomst is gesloten in het kader van een van de twee bovenstaande procedures, gaat de rechter over tot de evaluatie en de officiële bekrachtiging. Indien dit niet het geval is, wordt de procedure voortgezet als geding.

Voor alle algemene burgerlijke rechtsvorderingen, met name wat betreft echtgenoten (echtscheiding, scheiding van tafel en bed, partneralimentatie en kinderalimentatie, bestemming van de echtelijke woning, als er geen eerste overeenkomst is enz.), geeft artikel 273 van het Portugese wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Código de Processo Civil*) de rechtbank het recht om het lopende geding op te schorten en de zaak te verwijzen naar mediation, mits beide partijen akkoord gaan.

Krachtens artikel 272, lid 4, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kunnen de partijen in onderlinge overeenstemming eveneens verzoeken om de rechtsvordering gedurende drie maanden op te schorten en kunnen zij gedurende deze periode een beroep doen op vrijwillige mediation.

Indien er naar aanleiding van de mediation in het kader van de bovenbedoelde rechtsvorderingen **een overeenkomst wordt gesloten**, moeten de partijen **de rechtbank verzoeken om deze officieel te bekrachtigen**.

De partijen moeten van tevoren overeenstemming bereiken, als het gaat om rechtsvorderingen over familiekwesies die onder de bevoegdheid van de ambtenaren van de burgerlijke stand vallen. Indien dit niet het geval is, vallen zij onder de bevoegdheid van de rechtbanken. Dientengevolge kan het nuttig zijn om vóór het aanspannen van een procedure op initiatief van de partijen tot mediation over te gaan. Zodra de procedure bij een kantoor van de burgerlijke stand is ingesteld, moet de ambtenaar de echtgenoten die om echtscheiding verzoeken, van het bestaan van mediationdiensten in kennis stellen (artikel 14, lid 3, van Wetsbesluit nr. 272/2001 van 13 oktober 2001). Krachtens deze wettelijke bepaling mogen de partijen in het kader van een bij de burgerlijke stand ingestelde procedure voor scheiding met wederzijdse instemming een beroep op mediation doen om tot verzoening te komen of om een overeenkomst over de ouderlijke verantwoordelijkheden bij de echtscheidingsovereenkomst te herzien, mits het Openbaar Ministerie het hiermee eens is.

Keuze voor een publieke of private mediator, duur en kosten van de mediation

Gewoonlijk duurt gezinsmediation **maximaal drie maanden**, conform de bepalingen van artikel 272, lid 4, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Uitsluitend in uitzonderlijke, naar behoren gemotiveerde gevallen kan mediation langer duren.

Indien de partijen een beroep doen op **private mediation**, moeten zij de honoraria van de mediator betalen. Deze honoraria, de voorschriften en de mediationagenda zijn vermeld in het mediationprotocol dat door de partijen en de mediator aan het begin van de mediation wordt ondertekend. De **lijst** met publieke of private mediators van het ministerie van Justitie kan worden geraadpleegd door partijen die een private mediator wensen te kiezen.

Om een beroep op **publieke mediation** te doen, moeten de partijen contact opnemen met het

bureau voor alternatieve geschillenbeslechting (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) van het directoraat-generaal Justitiebeleid (*Direcção Geral da Justiça*)

en voorafgaand aan de mediation een afspraak te maken. Dit kan telefonisch (tel.: +351 808262000) of door een **elektronisch formulier** in te vullen. Het mediationprotocol tussen de partijen en de mediator wordt tijdens de bijeenkomst voorafgaand aan de publieke mediation ondertekend. Tijdens deze bijeenkomst worden de duur van de mediation en de bijeenkomsten geregeld en worden de procedureregels uitgelegd.

De kosten van publieke gezinsmediation bedragen 50 EUR voor iedere partij, ongeacht het aantal geplande bijeenkomsten. Dit bedrag wordt door elk van de partijen aan het begin van de publieke mediation betaald. De honoraria van de publieke mediators komen niet voor rekening van de partijen. Zij worden door het directoraat-generaal Justitiebeleid betaald volgens een wettelijke tabel.

De publieke mediation kan plaatsvinden in de gebouwen van het directoraat-generaal Justitiebeleid of in de gebouwen die ter beschikking worden gesteld in de gemeente waar de partijen wonen.

In het kader van publieke mediation kunnen de partijen een mediator uit de lijst van publieke mediators kiezen. Indien zij dit niet doen, wijst het bureau voor alternatieve geschillenbeslechting van het directoraat-generaal Justitiebeleid volgens een bepaalde volgorde een mediator aan, waarbij rekening wordt gehouden met de geografische ligging ten opzichte van de woonplaats van de partijen. Deze aanwijzing vindt in de regel elektronisch plaats.

Indien de partijen **rechtsbijstand** genieten, kan deze de mediationkosten dekken.

Grensoverschrijdende mediation en co-mediation

In geval van een **grensoverschrijdend geschil** waarbij de partijen niet aan de bijeenkomsten kunnen deelnemen, is het mogelijk om videoconferentiesystemen te gebruiken om de mediation goed te laten verlopen.

In Portugal kunnen **mediators uit andere lidstaten** niet alleen worden ingeschreven op de lijst van gezinsmediators van het ministerie van Justitie (die publieke en private mediators bevat), maar ook op de lijst van publieke gezinsmediators worden geplaatst (op basis van een aanbesteding). In beide gevallen gelden dezelfde voorwaarden als voor nationale mediators.

In Portugal **is co-mediation toegestaan** bij publieke en private mediation. Het is mogelijk om een beroep op co-mediation te doen, als de partijen dit wensen of op initiatief van de mediator, indien hij van mening is dat deze stap het gemakkelijker maakt om overeenstemming te bereiken.

Nuttige links/Toepasselijke wetgeving

Op de website van [DGPJ](#) vindt u:

Nationale wetgeving inzake mediation: [Wet nr. 29/2013 van 19 april 2013 \(*princípios gerais aplicáveis à mediação civil e comercial*, mediationwet\)](#);

[Lijst van publieke en private gezinsmediators](#);

Algemene informatie over gezinsmediation.

Verzoeken om publieke mediation kunnen telefonisch worden gedaan op het nummer (+ 351) 808262000 of via het [onlineformulier](#).

Om te weten te komen hoeveel publieke mediation kost, klik op deze link:

[Een verzoek om gezinsmediation indienen | Justiça.gov.pt \(justica.gov.pt\)](#)

De kosten voor private mediation kunnen verschillen van die voor publieke mediation.

Algemene opmerking

De informatie op deze pagina is van louter informatieve aard, niet alomvattend en niet bindend voor het contactpunt, het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, de rechtbanken of enige andere ontvanger. Raadpleging van deze informatie kan nooit in de plaats komen van het raadplegen van de toepasselijke wetgeving.

Laatste update: 20/12/2023

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.